

ἄλωνα ἡ, Ἄνδρ. Ἰκαρ. Κάρπ. Τσακων. *ἄωνα* Τσακων.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. *ἄλω*ς. Ἡ αἰτιατ. *ἄλωνα*ν καὶ μεσν. Πβ. Διήγ. παιδιόφρ. στ. 596 (ἔκδ. Wagner σ. 161) «εἰς ἄμαξαν, εἰς ἄλωνα καὶ εἰς τὴν ἀροτρίαν».

1) Ἀλώνιον ἔνθ' ἀν.: *Ἐπόλυκες τὰ βούγια κ' ἐγιάησα 'ς τὴν ἄλωνα* (βούγια = βόδια, ἐγιάησα = ἐπῆγαν) Κάρπ. || Φρ. *Ἐρέτιζε ἄωνα τζ' ἔγ' ἄωνοῦ* (εὐρῆκεν ἄλώνιον καὶ ἄλωνίζει, ἦτοι εὐρεν εὐρὺ στάδιον δράσεως ἢ μεγάλη ἐφόδια σπατάλης) Τσακων. *Ἐμποίτζε νι ἄωνα τὰν τζέα σι* (τὸ ἔκαμε ἄλώνιον τὸ σπίτι του, ἦτοι ἐπιτρέπει εἰς τοὺς ξένους νὰ σπαταλοῦν τὰ ἑαυτοῦ) αὐτόθ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Κύπρ. 2) Ὁ πλακόστρωτος κύκλος τοῦ ἐλαιομύλου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου περιστρέφεται ἡ ὀρθία μυλόπετρα Τσακων.

3) Ὁ κύκλος τῆς σελήνης Τσακων.

Πβ. *ἄλώνι*.

ἄλώνα ἡ, Κρήτ. Λέσβ.

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. *ἄλώνι*.

Μεγα ἄλώνιον ἔνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Kodò καὶ δὲν εὐρέθηκε κλωστή μὲ τὴ βελόνα
νὰ ράψῃς τὴ βατζάκα σου ἀπὸν 'ναι σὰν ἄλώνα;

(σκαμπτικόν. *kodò* = ἄραγε) Κρήτ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Κύθν. Ρόδ.

ἄλωνάκι τό, κοιν. ἄλωνάκ' βόρ. ἰδιώμ. ἄλωνάτσι ἐνιαχ. ἄλωνάτσι Πελοπν. (Τρίκκ.) ἄωνάκι Θράκ. (Ταϊφ.) ἄωνάτζι Τσακων.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *ἄλώνι* διὰ τῆς καταλ. -άκι.

1) Μικρὸν ἄλώνιον κοιν. καὶ Τσακων. 2) Μικρὸν ἐπίπεδον μέρος ἐπὶ ἐδάφους πρानοῦς ἢ εἰς τὸ μέσον κλίμακος Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. *Ἀλωνάκι* πολλαχ. *Ἀλουνάκ'* Ἡπ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) *Ἀλωνάκια* πολλαχ. *Ἀωνάκια* Χίος. 3) Παιδιά, καθ' ἣν τὰ παιδιά κρατοῦνται διὰ τῶν χειρῶν σχηματίζοντα κύκλον καὶ κινοῦνται ὅτε μὲν πρὸς τὰ δεξιὰ, ὅτε δὲ πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ ἄδουν:

γῦρο γῦρο τ' ἄλωνάκι | τοῦ παππᾶ τὸ κουταλάκι

Ἀμοργ. Ἐν Τρικκ. ἄδουν εἰς τὴν ἰδίαν παιδιάν:

γῦρο γῦρο τ' ἄλωνάτσι | τοῦ παππᾶ τὸ χουλιμαράτσι.

4) Παιδιά παιζομένη ὡς ἐξῆς. Ἐπὶ ἐδάφους ἐπιπέδου οἱ παῖκται διαγράφουν κύκλον καλούμενον *ἄλωνάκι*. Κατόπιν διαιροῦνται εἰς δύο ομάδας, ἐκ τῶν ὁποίων ἢ μία εἰσέρχεται εἰς τὸν κύκλον, ἢ δὲ ἄλλη μένει ἐκτὸς αὐτοῦ. Εἰς τῶν παικτῶν τῆς ἐξωτερικῆς ομάδος ἔχων σφαῖραν κεκρυμμένην εἰς τὸν κόλπον προσπαθεῖ νὰ κτυπήσῃ μὲ αὐτὴν τινὰ τῶν ἐντὸς τοῦ κύκλου, ὃ δὲ ἐκάστοτε κτυπώμενος ἐξέρχεται. Ἐν ἀποτυχίᾳ τῆς βολῆς ἄλλος ἐκ τῶν ἔξω ἀντικαθιστᾷ τὸν βάλλοντα. Ἡ ἐντὸς τοῦ κύκλου ὁμάς ἀντικαθιστᾷ τὴν ἐκτὸς αὐτοῦ, ἂν αὕτη κατορθώσῃ νὰ κτυπήσῃ ὅλους τοὺς ἐντὸς Εὐβ. (Ἀγία Ἄνν.) β) Παιδιά παιζομένη ὡς ἐξῆς. Μαθήτριοι συμπλέκουσαι τὰς χεῖρας σχηματίζουν κύκλον λεγόμενον *ἄλωνάκι*. Μία παίκτρια ἐξερχομένη περιέρχεται τὸ *ἄλωνάκι* προσπαθοῦσα νὰ κτυπήσῃ μίαν τῶν εὐρισκομένων ἐντὸς. Τότε ἢ κτυπήσασα καὶ ἢ κτυπηθεῖσα τρέχουν κατ' ἀντίστροφον διεύθυνσιν πέραξ τοῦ κύκλου προσπαθοῦσαι τίς νὰ εἰσέλθῃ καὶ νὰ καταλάβῃ τὴν θέσιν τῆς κτυπηθείσης. Ἡ ἀποτυχοῦσα συνεχίζει ἔξωθεν τὴν παιδιάν ἐνιαχ. 5) Παιδιά παι-

ζομένη ὡς ἐξῆς. Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κύκλος ἔχων ἀκτῖνα περίπου 0,10 — 0,15 μ., ἐντὸς τοῦ ὁποίου βάλλουν οἱ παῖκται εἰς γραμμὴν ἢ σωρὸν ἰσάριθμα καρύδια. Ἐπειτα ἀπὸ ὀρισμένου σημείου ἀρχίζουν νὰ ρίπτουν πρὸς τὸν κύκλον ἄλλο καρύδιον μὴ ἀλλὰ καλούμενον ὀριζομένης δι' ἰδιαιτέρου τρόπου τῆς σειρᾶς προτεραιότητος. Ὁ κατορθώνων νὰ ἐκβάλῃ ἐκτὸς τοῦ κύκλου καρύδια λαμβάνει αὐτὰ Πελοπν. (Γορτυν.)

ἄλωνάπι τό, ἀμάρτ. *ἄλωνάπ'* Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἄλώνι* καὶ τοῦ ἀρχ. οὐσ. *ἄπιον*.

Εἶδος εὐμεγέθους ἀπίου ἔχοντος τὸ ἀντίθετον πρὸς τὸν μίσχον μέρος πλατύ.

ἄλωναρζά ἡ, Κέρκ. Παξ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἄλώνι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -αρζά.

1) Τὸ περιεχόμενον ἐνὸς ἄλωνίου Κέρκ.: Φρ. *Ἐφαγε μὲν ἄλωναρζά* (ὑπὲρ κόρον). 2) Συνεκδ. μεγάλη ποσότης Παξ.: *Μία ἄλωναρζά σῦκα*.

ἄλωναριάζομαι Ἡπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *Ἀλωνάρις*, δι' ὃ ἰδ. *ἄλωνάρις*.

Πάσχω ἐξ ἡλιάσεως κατὰ τὸν μῆνα Ἀλωνάριν, ἦτοι τὸν Ἰούλιον.

ἄλωναριάτικα ἐπίρρ. ἐνιαχ. ἄλωναριάτ'κα Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἄλωναριάτικος*.

Κατὰ τὸν μῆνα Ἀλωνάριν, ἦτοι τὸν Ἰούλιον: *Ἀλωναριάτ'κα κατέβ'κι 'ς τὰ χ'μαδεῖα*.

ἄλωναριάτικος ἐπίθ. Ἰων. (Κρήν.) Κεφαλλ. ἄλωναριάτ'κους Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *Ἀλωνάρις*, δι' ὃ ἰδ. *ἄλωνάρις*.

Ὁ ἀνήκων εἰς τὸν μῆνα Ἰούλιον ἔνθ' ἀν.: *Ἀλωναριάτικη ἀχλαδὰ* (τῆς ὁποίας ὁ καρπὸς ὠριμάζει κατὰ τὸν Ἰούλιον) Κρήν.

ἄλωνάρικος ἐπίθ. Λεξ. Βυζ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἄλώνι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρικος.

Ὁ ἀνήκων εἰς τὸ ἄλώνιον. Πβ. *ἄλωνιάρης*, *ἄλωνιστικός*.

ἄλωνάρις ὁ, Ἡπ. Κρήτ. Σίφν. — Λεξ. Ἐλευθερουδ. *Ἀλωνάρις* σύνθηθ. *Ἀλουνάρις* Μακεδ. (Πάγγ.) *Ἀλουνάρις* Ἡπ. (Ἰωάνν. Ζαγόρ.) Μακεδ. (Σιάτ. Χαλκιδ.) κ. ἄ. *Ἀλωνάρι* Ἀπουλ. (Καλημ. κ. ἄ.) *Ἀωνάρι* Τσακων.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἄλώνι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρις. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ. (λ. *μῆνες τῆς Ἑλλάδος*).

1) Ὁ ἄλωνίζων, ἄλωνιστής Ἡπ. Κρήτ. Σίφν. — Λεξ. Ἐλευθερουδ. 2) Ὁ μὴν Ἰούλιος (διότι κατὰ τοῦτον ἄλωνίζουσι) σύνθηθ. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ. κ. ἄ.) Τσακων.: Παροιμ.

Ἀλωνάρις τ' ἄλωνίζει | κί Αὐγουστος τὰ ξεχωρίζει
(οἱ τρώγοντες ὑπερβολικῶς ὀπώρας κατὰ μῆνα Ἰούλιον ὑπόκεινται εἰς ἀσθενείας μέχρι τέλους Αὐγούστου) Ἀθήν.

Ἐτσι τό 'χει τὸν λινάρι | γιὰ ν' ἀνθῇ τὸν Ἀλουνάρι

(ἐπὶ τοῦ ἔχοντος ἐκ φύσεως ἔξιν τινὰ ἰδιότροπον, ὅπως τὸ λινάρι ἀνθεῖ ὄχι καθ' ὃν χρόνον ἀνθοῦν τὰ ἄλλα φυτά, ἀλλὰ τὸν Ἰούλιον) Πάγγ. || Γνωμ. Τὸ νερό τ' Ἀλωναριῶ παρ' ὀλίγο σὰ φωτιά (διότι βλάπτει τὸν σταφιδόκαρπον) Ζάκ. *Σ' τὸ κακορρίζικο χωριὸ τὸν Ἀλωνάρι βρέχει (διότι ἡ βροχὴ τοῦ Ἰουλίου βλάπτει τὴν γεωργίαν. Συνών. γνωμ. *ς τῶν ἀμαρτωλῶν τῇ χώρᾳ τὸ Μάι μῆνα βρέχει) Παξ.

Κόττα, χήνα, τὸ Γενάρι | καὶ παπὶ τὸν Ἀλωνάρι (ἐνν. φάγε) Πελοπν. (Κορινθ. Μεσσ.) || *Ἄσμ.

Τὸ Μάι πίνει τὸ νερό, τὸ Θεριστὴ τὸ ξίδι, τὸν Ἀλωνάρι τὸ κρασί γιὰ νὰ βγῇ παλληκάρη

Κεφαλλ. *Η σημ. καὶ παρὰ Βλάχ. β) *Ο κατὰ τὸν Ἰούλιον γεννηθεὶς βοῦς *Ηπ. 3) *Ο μὴν Ἰούνιος (διότι κατὰ τοῦτον ἄλωνίζουσι) Πελοπν. (Μάν.)

Πβ. ἄλωνευτῆς, ἄλωνιάρης, ἄλωνιάτης, ἄλωνιστής.

άλωνας ὁ, Κάρπ.

*Εκ τοῦ οὐσ. ἄλῶνι.

Χῶρος ἔχων σχῆμα ἄλωνίου, ἦτοι κυκλοτερός.

άλωνεᾶ ἡ, ἄλωνεᾶ Πελοπν. (Λεῦκτρ.) Πόντ. (Σάντ. Χαλδ. κ. ἄ.) ἄλωνεᾶ πολλαχ. ἄλουνεᾶ Θράκ. Μακεδ. ἄλωνε Δ.Κρήτ.

*Εκ τοῦ οὐσ. ἄλῶνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -εᾶ.

1) Τὸ ποσὸν τῶν σταχύων, τὸ ὅποιον δύναται ἅπαξ νὰ περιλάβῃ τὸ ἄλῶνιον, τὸ ἐφάπαξ ἄλωνιζόμενον ποσὸν ἐνθ' ἄν.: Κάνω μὴν ἄλωνεᾶ Κρήτ. Μὲν ἄλωνε σ'τάρι Δ.Κρήτ. Θὰ κάμω τ' ἀστάχα διὰ ἄλωνεσ αὐτόθ. *Εναν ἄλωνεαν σιάδᾶ (στάχα) Χαλδ. Συνών. ἄλωνισεᾶ. 2) *Ο ἄλωνισθεὶς σῖτος Θράκ. (Σαρεκκλ. κ. ἄ.)

άλωνειᾶ ἡ, Θράκ. (Σαρεκκλ. κ. ἄ.)

*Εκ τοῦ ρ. ἄλωνεύω.

Τὸ νὰ ἄλωνίζῃ τις, ἡ πρᾶξις τοῦ ἄλωνίσματος. Συνών. ἄλῶνεμα, ἄλῶνι 3, ἄλῶνισμα, ἄλωνισμός.

ἄλῶνεμα τό, Νάξ. (Κινίδ.) κ. ἄ. ἄλῶνεμαν Κύπρ. *λῶνεμαν Κύπρ.

*Εκ τοῦ ρ. ἄλωνεύω.

*Ἀλωνεῖᾶ, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: *Ἐν βρίσκω τθαιρόν *ποῦ τ' ἄλῶνεμαν νὰ κάμω ἄλ-λην δουλειᾶν Κύπρ.

ἄλωνευτῆς ὁ, Σίφν. Ἀλωνευτῆς Κίμωλ. Σίφν. Ἀλωνευτῆς Ρόδ. Θηλ. ἄλωνεύτρα Κρήτ. (Μονοφάτσ.)

*Εκ τοῦ ρ. ἄλωνεύω. *Η λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

1) *Ο ἐργαζόμενος εἰς τὸ ἄλῶνιον, ὁ ἄλωνίζων Σίφν. *Η σημ. καὶ παρὰ Βλάχ. β) Τὸ θηλ. ἄλωνεύτρα, τὸ μέρος, ὅπου ἄλωνίζουσι, ἄλῶνιον Κρήτ. (Μονοφάτσ.) Συνών. ἄλῶνι 1. 2) *Ο μὴν Ἰούλιος Ρόδ. 3) *Ο μὴν Ἰούνιος Κίμωλ. Σίφν.

Πβ. ἄλωνιάρης, ἄλωνιάρης, ἄλωνιάτης, ἄλωνιστής.

ἄλωνευτὸς ὁ, Κύπρ.

*Εκ τοῦ ρ. ἄλωνεύω. Ἰδ. ΣΜενάρδ. ἐν Ἀθηνᾶ 41 (1929) 54.

*Ο καιρὸς τοῦ ἄλωνίσματος, ἦτοι οἱ μῆνες Ἰούνιος καὶ Ἰούλιος.

ἄλῶνευτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀσῶνευτος Νάξ. (Φιλότ.)

*Εκ τοῦ ἐπίθ. *ἄλῶνευτὸς < ἄλῶνεύω τοῦ ἀρκτικοῦ α προσλαβόντος σημ. στερήσεως διὰ τῆς προπαροξυτονίας. Πβ. ἀ- στερητ. 2 α.

*Ο μὴ τριβεῖς ἐν τῷ ἄλῶνι, ὁ μὴ ἄλωνισθεὶς: Πᾶρε ἀκόμα διὰ βόρτες, γιὰτ' ἀκόμα εἶναι ἀσῶνευτο τὸ ἔννημα (γέννημα).

ἄλωνεύω πολλαχ. ἄλωνεύω *Ἀνδρ. Θήρ. Κάλυμν. Κίμωλ. Κρήτ. Νάξ. (*Ἀπύρανθ. κ. ἄ.) Πάρ. Σέριφ. Σῦρ. κ. ἄ. ἀσῶνεύω Νάξ. (Φιλότ.) ἀνωλεύω Σίφν. ἄλωνεύω Κύπρ. *λωνεύω Κύπρ. Ρόδ.

*Εκ τοῦ μεταγν. ἄλῶνεύομαι = ἐργάζομαι ἐν τῷ ἄλῶνι.

1) Τρίβων ἐν τῷ ἄλῶνι τὰ σιτηρά, σῖτον, κριθὴν κττ. διὰ τῶν ποδῶν τῶν ἐλαυνομένων ἵππων ἢ τυκάνης συρομένης ὑπὸ βοῶν ἢ ἵππων ἀποχωρίζω τὸν καρπὸν ἀπὸ τῶν σταχύων μεταβαλλομένων εἰς ἄχυρα ἐνθ' ἄν.: Ἀλωνεύω τὸ κριθάρι - τὸ σιτάρι πολλαχ. Ἀλωνεύω τ' ἀγκάλια Κύπρ. || Φρ. Ἀλωνεύεται ἡ φτώχεια ἄνω του (ἐπὶ τοῦ ὑπερβολικῶς πτωχοῦ, τοῦ ὁποῖου τὰ ρακώδη ἐνδύματα παρομοιάζονται πρὸς τοὺς ἄλωνισμένους στάχυν) Κύπρ. || Παροιμ.

Με τοσοὶ χοίρους ἄλωνεύεις, | εἶδα διάφορ' ἀνημένεις!

(ποῖον κέρδος προσδοκᾷς, ὅταν ἄλωνίζῃς με τοὺς χοίρους! *Επὶ τοῦ μεταχειριζομένου μέσα ἀκατάλληλα πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν) Κρήτ. κ. ἄ. || *Ἄσμ.

Νὰ σπείρῃ καὶ τὴ θάλασσα σιτάρι καὶ κριθάρι, νὰ βάλῃ καὶ τ' ἄλῶνι του ἀνάμεσα πελάγου, νὰ στείλῃ καὶ τοῖς μαύρους του νὰ πάν νὰ τ' ἄλωνέφουν

ΝΠολίτ. Παροιμ. 1,600. 2) Περιφέρομαι, περιστρέφομαι περὶ τι (διὰ τὴν σημ. πβ. ἀρχ. ἀλοάω=περιάγω ἐν κύκλῳ) Νάξ.

Πβ. ἄλῶνιζω.

ἄλῶνι τό, ἄλῶνιν Κύπρ. Πόντ. (Κερασ. Οἶν.) ἄλῶνι κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. (Οἶν.) ἄλῶν' βόρ. ἰδιώμ. ἄλῶν' Καπ. (*Ἀνακ.) Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) ἄλῶνιν Πόντ. (Κολων.) ἄλῶνι Πόντ. (Κολων.) ἀσῶνι Νάξ. (Φιλότ.) ἀβῶνι Πόντ. (Νικόπ.) ἀγῶνι Καπ. ὦνι Καπ. (Φάρας).

*Εκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἄλῶνιον. *Η λ. καὶ παρὰ Πορτ. Οἱ φθόγγ. γ καὶ β γ ἐν τοῖς τύπ. ἀγῶνι καὶ ἀβῶνι ἀνεπτύχθησαν μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ λ. Διὰ τὸν τύπ. ἀβῶνι πβ. καὶ ἄλλογο-ἄβγο.

1) Χῶρος κυκλικός, ὁμαλὸς καὶ με ἔδαφος συμπαγές, εἰς τὸν ὅποιον ἄλωνίζονται τὰ σιτηρά, σῖτος, κριθή, σίκαλις κτλ. πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἀπὸ τῶν σταχύων κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.) Καπ. (*Ἀνακ. Φάρας. κ. ἄ.) Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.): Ρίχνω τὰ στάχα *ς τ' ἄλῶνι πολλαχ. Κλώθω τ' ἄλῶν' (ἀντιστρέφω τὰ ἄλωνιζόμενα σιτηρά διὰ νὰ ἄλωνισθοῦν καὶ οἱ πρὸς τὸ ἔδαφος μένοντες ἀκέραιοι στάχυν) Χαλδ. || Φρ. Τὰ *καμε ἄλῶνι (ἄνω κάτω) *Ηπ. *Ἐχω τ' ἄλλογα *ς τ' ἄλῶνι (ἔχω ἐργασίαν χρῆζουσιν συνεχοῦς ἐπιβλέψεως) Πελοπν. Τὸν ἐδέχτηκε σὰν τὴ βροχὴ *ς τ' ἄλῶνι (τὸν ὑπεδέχθη ψυχρῶς) *Ηπ. Τὸ ἔχει αὐτὴ καὶ ἄλῶνι (ἐνν. τὸ σπῖτι ἢ τὸ κτῆμα, ἦτοι ἔχει ἐλευθέραν εἰσοδὸν εἰς αὐτό, εἰσέρχεται με θάρρος) Πελοπν. (*Ἀρκαδ.) Γυρίζει σὰν τ' ἄλλογο *ς τ' ἄλῶνι (ἐπὶ τοῦ διαρκῶς ἐργαζομένου καὶ δὴ μονότονον χειρωνα-

